

MICHAEL ERIC DYSON,

născut în Detroit în 1958, este i cărți scriitor, profesor, predicator și realizator radio. În prezent, predă sociologie la Universitatea Georgetown, găzduiește emisiunea radio *Michael Eric Dyson Show* și colaborează la *The New Republic*. A scris peste 20 de cărți de analiză politică, multe dintre ele dedicate problemelor rasiale din Statele Unite, printre care se numără *Making Malcolm: The Myth and Meaning of Malcolm X* și *Tears We Cannot Stop: A Sermon to White America*, bestseller *New York Times*.

MICHELLE GOLDBERG,

născută în 1975 în Buffalo, statul New York, este jurnalistă și scriitoare. Și-a luat masteratul în jurnalism la Universitatea Berkeley din California, iar în prezent este editorialistă la *New York Times* și comentatoare la postul de știri MSNBC. Publică frecvent în *The New Yorker*, *Newsweek*, *The Nation*, *The New Republic* și *The Guardian*. Este autoarea a trei cărți: *Kingdom Coming: The Rise of Christian Nationalism*, *The Means of Reproduction: Sex, Power, and the Future of the World*, *The Goddess Pose: The Audacious Life of Indra Devi, the Woman Who Helped Bring Yoga to the West*.

CORECTITUDINEA

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Laurențiu Dulman

Design copertă:
Alexe Popescu

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Carusel Multimedia

Corectură:
Oana Apostolescu
Irina Botezatu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Corectitudinea politică : dezbaterile Munk / Michael Eric Dyson,
Michelle Goldberg, Stephen Fry, Jordan Peterson ; trad. din engleză de
Cristian Pătrășconiu. - București : Editura Trei, 2019
ISBN 978-606-40-0665-3

I. Dyson, Michael Eric
II. Goldberg, Michelle
III. Fry, Stephen
IV. Peterson, Jordan
V. Pătrășconiu, Cristian (trad.)
32

Titlul original: Political Corectness. The Munk Debates
Autori: Michael Erich Dyson, Michelle Goldberg, Stephen Fry,
Jordan Peterson

Copyright © 2018 Aurea Foundation
„Michael Eric Dyson, Michelle Goldberg, Stephen Fry,
and Jordan Peterson in Conversation” © by Rudyard Griffiths.
Copyright © 2018 Aurea Foundation.

Copyright © Editura Trei, 2019
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro
ISBN: 978-606-40-0665-3

Cuprins

O scrisoare de la Peter Munk7

Interviuri preliminare
cu moderatorul Rudyard Griffiths11

Michael Eric Dyson în dialog cu Rudyard Griffiths.....13

Michelle Goldberg în dialog cu Rudyard Griffiths23

Stephen Fry în dialog cu Rudyard Griffiths.....32

Jordan Peterson în dialog cu Rudyard Griffiths.....42

Corectitudinea politică53

Interviuri finale
cu moderatorul Rudyard Griffiths129

Stephen Fry și Jordan Peterson
în dialog cu Rudyard Griffiths131

Michael Eric Dyson și Michelle Goldberg
în dialog cu Rudyard Griffiths135

Mulțumiri138

Despre editor140

Despre dezbaterile Munk141

Michael Eric Dyson

în dialog cu Rudyard Griffiths

RUDYARD GRIFFITHS: Avem plăcerea de a sta de vorbă cu celebrul autor Michael Eric Dyson. A scris cărți care au devenit bestselleruri, predă la Georgetown University din Washington, D.C., și realizează emisiuni la NPR, ESPN¹ și la alte posturi de radio și televiziune. Michael, mă bucur să te avem aici, în Toronto.

MICHAEL ERIC DYSON: Mulțumesc pentru invitație.

RUDYARD GRIFFITHS: Aceasta este marea dezbatere culturală a momentului. Sunt sigur că nu subscrii în totalitate la canonul așa-numitei corectitudini politice, dar ce elemente ale ei consideri că reprezintă un progres în societatea noastră?

MICHAEL ERIC DYSON: Uite ce e, cred că oamenii tind să uite că stânga este cea care a inventat corectitudinea politică. Nu așa cum se prezintă ea astăzi, ci ideea că ar trebui să fim atenți și precauți — nu sensibili și

¹ NPR este postul de radio public american, iar ESPN este un post de televiziune specializat în emisiuni sportive. (N.r.)

hipersensibili —, să nu exagerăm sau să scuzăm anumite lucruri pe care le facem. Deci stânga a inventat acest concept, dar el a fost deturnat de dreapta, și acum pare să însemne că toate lucrurile care mă deranjează, dar în legătură cu care nu mai pot fi intolerant, sunt politic incorecte. Nu pot folosi apelative injurioase, nu pot vorbi cu femeile în același fel ca pe vremuri, nu pot să spun lucruri ofensatoare despre evrei sau despre musulmani și așa mai departe.

Deci dreapta spune că oamenii sunt nevoiți să se abțină pentru ca totul să fie „corect politic“. Ei bine, trebuie să fim corecți în privința multor lucruri. Dacă îți vine acasă o factură calculată incorect, o să te superi. Așa că da, vrem corectitudine în multe privințe. Acum, când vine vorba de politică, nu există o măsură exactă, dar aș spune că provin dintr-o comunitate care a argumentat adesea contra curentului tradițional, care a fost în afara parametrilor de protecție ai curentului tradițional. Pe noi, corectitudinea politică ne face să ne gândim că oamenii vor să conserve aceleași fanatisme lipsite de sens care caracterizau pe vremuri națiunea americană.

Partea utilă este să fim critici cu noi înșine, să evaluăm just situațiile, să ne examinăm propria viață și să descoperim cum de am pierdut gustul pentru provocare. După cum știți, predau la universitate, așa că sunt critic față de unele momente în care

oamenii sunt atât de sensibili, încât nu putem aborda subiecte sensibile.

Să zicem că vorbim despre ceva cât se poate de real, precum violența poliției. Voi trage un semnal de alarmă: „Pregătiți-vă. Ne vom confrunța cu asta“. Nu le refuz tinerilor nevoia de a avea un spațiu sigur și de a fi avertizați, dar cred că sala de clasă este un spațiu de învățare robust și cred că uneori trebuie să ne confruntăm cu idei care ne displac. Eu cred în mai mult discurs, nu în mai puțin. Și sunt convins că oamenii trebuie să contracareze discursul prin discurs.

Da, este adevărat că unele discursuri sunt conectate la anumite comportamente discriminatorii și că, prin simpla lor folosire, respectivele discursuri invocă aceste comportamente odioase, dar credința mea este că, alegând să ne confruntăm cu problemele dificile, reușim să facem progrese și putem spune: „Iată, astea sunt lucrurile bune și pe baza lor putem construi ceva“.

RUDYARD GRIFFITHS: Cred că unul dintre argumentele pe care probabil le vei auzi în această seară de la oponenți este respingerea ideii de privilegiu — privilegiul de care ar beneficia tocmai acești oponenți, care sunt albi, bărbați și destul de bine plasați pe scara socială. Și care resping ideea că, într-un sens, vocea lor trebuie înțeleasă în contextul experienței lor istorice, care diferă de, să zicem, experiența istorică a comunității

¹ Michael Eric Dyson este afro-american. (N.r.)

tale. Ce părere ai de tensiunea, neliniștea și revolta pe care o stârnește această idee?

MICHAEL ERIC DYSON: Incredibil! E foarte surprinzător, nu-i așa, că oamenii care au beneficiat de un privilegiu sunt acum supărați că se menționează acest lucru. Serios? Știți ce mi se pare mie uluitor? Că albi, mai ales, le spun în continuare studenților „fulgi de zăpadă”. Și cine, mă rog, e cel mai mare om alb de zăpadă? Încerc doar să-mi dau seama — unde l-am putea găsi? „Nu, mami, nu ne mai lasă să ne jucăm cu jucăriile în nisip și acum cică trebuie să le împărțim. Dar sunt ale mele!”

Pe cine vrem să păcălim? Ești alb, mascul, apt fizic și heterosexual — în regulă. Eu sunt un bărbat negru. Beneficiez eu de statutul meu de mascul? Desigur, pentru că trăiesc într-o societate dominată de bărbați sau, cel puțin, patriarhală. Nu din punct de vedere numeric, ci ca viziune, ca ideologie și filosofie.

Așa că, dacă voi auzi în seara asta bărbați albi făcând pe fulgii de zăpadă, victimizându-se și plângându-se de privilegiul lor, voi vorbi despre el, dar voi cita un autor faimos, Keyser Söze, care, după cum se știe, a spus că cea mai mare izbândă a diavolului a fost să-i facă pe oameni să creadă că el nu există. *Acesta* este marele privilegiu al celor albi. Cea mai

mare stratagemă a lor este să-l ascundă: „Poftim? Ce avem noi și alții n-au?”

O să-ți spun ce au ei: conduc majoritatea băncilor, majoritatea țărilor, majoritatea universităților — au extraordinar de multe beneficii. Dar oamenii înțeleg greșit: a avea privilegiul de a fi un bărbat alb nu înseamnă că fiecare bărbat alb este un privilegiat. Înseamnă a fi cu un pas în față, a avea un avantaj. În Statele Unite, am avut apartheid, mai cunoscut sub numele de Legile Jim Crow¹, care impuneau, de exemplu, împărțirea cișmelelor în „albe” și „negre” și care distribuiau albilor cea mai mare parte a resurselor — dar asta nu însemna că fiecare persoană albă dispunea de resurse. Nu, însemna că, dacă erai alb, șansele tale de a izbândi erau mai mari.

Dar, într-un fel, acest pas în față, acest avantaj poate să-ți și îngreuneze viața. „Ești alb, *dar* ai dat greș? Ce-i cu tine?” Doar ai pornit cu un avantaj. Ei bine, inegalitatea economică este reală, iar declinul economic care afectează pe toată lumea este real. Deci avem empatie pentru oamenii albi care luptă împotriva vitregiilor sorții. Dar, în același timp, imaginați-vă cât de vitregă era soarta cu cei care nici nu puteau să intre în joc? Babe Ruth² nu a reușit peste șapte sute de lovituri câștigătoare împotriva celor

¹ Legile Jim Crow, în vigoare din 1874 până în 1965, impuneau segregarea rasială în 35 din cele 50 de state din SUA. (N.r.)

² George „Babe” Ruth (1895-1948): jucător de baseball afro-american. (N.r.)

mai buni jucători de baseball. A reușit împotriva celor mai buni jucători de baseball *albi*.

Iar acum vedem că băieții latino și afro-americieni sunt la fel de buni ca băieții albi și le fac o concurență foarte dură. Când șansele sunt egale și regulile clare, după cum spune Jesse Jackson¹, băieții albi trebuie să accepte un fapt: „Oh, am fost extrem de avantajați până acum. Am controlat competiția. Nici măcar nu i-am lăsat pe negri în școală, la Harvard, la Yale și la Princeton”. Corect?

Așadar, bărbați albi, cum răspundeți la asta? Ce-o să mai ziceți acum? Se lasă cu resentimente? Desigur, este acel resentiment un indiciu al unei plângeri valide, legitime? Nu. Vă victimizați. Oricine a avut un avantaj și trebuie să renunțe la el o să fie furios, înțelegeți? Cum spun marii rapperi: „Spune-le de ce ești furios, frate.”

Așa că, fără lipsă de respect față de confracții mei, realitatea este că jocul s-a terminat. Ați avut la dispoziție istoria vestică timp de trei-patru sute de ani, ați folosit Iluminismul pentru a justifica asaltul irațional asupra vieții altora. Ați avut sclavagism, ați avut Jim Crow. Ce-i? Ce s-a întâmplat? Pe bune, de ce vă plângeți? Asta e, acum trebuie să împărtășiți.

Știi de tipul care a omorât oameni aici în Toronto, pe Yonge Street, pentru că nu a putut

¹ Jesse Louis Jackson (n. 1941): activist pentru drepturile civile și politician american. (N.r.)

obține o întâlnire cu o fată? Ei bine, învață cum să vorbești cu o femeie. Intră în joc! Fă ce trebuie să facem toți ceilalți. Analizează situația. Inviți o femeie la dans, însă te refuză. Pleci și încerci din nou. Așa ajung cei mai mulți dintre noi să se căsătorească. Asta este natura jocului.

Dar, ca bărbat alb, simți că ai ceva în plus, ai mai multe calități și temeieri pentru a avea acces la Raquel Welch¹. Nu, frate, majoritatea oamenilor nu au așa ceva, da? Deci cred că acest argument este destul de subțire și de inept.

RUDYARD GRIFFITHS: Un alt argument pe care îl vei auzi în această seară este ideea că, punând problematica rasei și genului în centrul discuțiilor politice și afirmând că identitățile oamenilor depind de rasa și de genul lor, se răspândește în societatea noastră un fel de tribalism care face aproape imposibilă cooperarea în vederea unor obiective comune.

MICHAEL ERIC DYSON: Ei bine, noi vrem să fim ca voi, oamenii albi. Îmi pare rău, vrem să fim ca voi toți! Cine a început povestea asta? Nu cred că au început-o băștinașii americani, triburile amerindiene. Nu sunt sigur, dar dacă cercetez istoria, se pare că oamenii albi au inventat rasa. Iar acum, că situația

¹ Raquel Welch (n. 1940): actriță și cântăreață americană, sex-simbol al anilor 1960. (N.r.)

v-a scăpat de sub control și nu mai aveți la dispoziție o narațiune dominantă... acum sunteți supărați?

Nu negrii au inventat rasa. Nu oamenii de culoare au inventat rasa. Nu femeile au inventat genul. Acestea sunt un fel de mlaștini create de oameni, care absorb și îneacă umanitatea noastră. Deci de ce să aducem rasa în discuție? Pentru că suntem constrânși. O, îmi pare rău, dar pun rasa în centrul discuției pentru că poliția continuă să mă ucidă pe străzi. Pentru că încă sunt unii care cheamă poliția la Starbucks. Pentru că, dacă fac un grătar, chemi poliția... Cine aduce rasa în discuție? Eu doar încerc să fac un grătar!

Sau sunt un copil de doisprezece ani din Cleveland și vreau să mă joc cu un pistol de jucărie, dar apari tu și în două secunde mă omori. Cine aduce rasa în centrul acelei discuții? Acum, ce doresc prietenii noștri de dreapta este să ne prefacem că aceste practici și comportamente nu există, să ne prefacem că trăim în ceea ce Gore Vidal a numit Statele Unite ale Amneziei — sau poate Regatul Unit al Amneziei, sau Canada Unită a Amneziei.

Dar nu putem pretinde că aceste lucruri nu există. Nu putem să le facem să dispară doar pentru că ne dorim asta. Hai să nu vorbim despre rasă, clasă și gen, pentru că asta ne dezbină! Cum adică? Până acum, era de la sine înțeles că ceva era alb. Nu trebuia să spună cineva. Nu era nevoie să se anunțe ca alb. Când ești dominant, nu trebuie să anunți. Totul este

ca atare. Când o faci, este exact ceea ce este. După cum spunea marea filosofă Beyoncé Giselle Knowles când i-a înmănat un premiu lui Colin Kaepernick¹: „S-a spus că rasismul este atât de american, încât atunci când pui în discuție rasismul, pare că pui în discuție America însăși“.

A existat o identificare a Americii cu anumite practici, grupuri, identități tribale. Ce este mai tribal decât o cultură care și-a făcut un cult din individualismul său mitic, din marea sa bărbăție și din masculinitatea sa? Și dacă acea bărbăție s-a dovedit a fi toxică sau deficitară sau incapabilă de a genera suficiente idei care să ne susțină ca națiune? Ei bine, este o idee expirată. Și atunci începe jocul învinovățirii și chiar cei care l-au inventat devin furioși pentru că acest joc le scapă din mână.

Dar tu ai inventat jocul. Tu ai inventat Monopoly și acum ești furios că nu ți-au mai rămas bani în joc. Află că acestea sunt regulile. Tu le-ai generat. Totuși, să sperăm că atunci când vorbim despre rasă, clasă, gen, orientare sexuală sau orice altceva, încercăm să punem pe primul loc umanitatea altor oameni.

Prin urmare, cred că este extrem de important să recunoaștem că rasa este ceva inventat de oamenii albi. David Hume, Immanuel Kant și alte minți filosofice strălucite și-au folosit acuitatea lor filosofică în apărarea identității lor tribale. Și îl avem pe Thomas Jefferson,

¹ Colin Kaepernick (n. 1987): jucător de fotbal american. (N.r.)

care ziua pune la îndoială capacitățile raționale ale negrilor din Virginia, iar noaptea se culca cu Sally Hemings¹. Sexul i-a jucat feste logicii. Slavă Domnului!

Realitatea este că atunci când studiem istoria națiunilor, evoluția ideii de rasă albă și de identitate canadiană, americană sau europeană, ne dăm seama că albi au avut interese foarte mari. Ei au inventat rasismul, iar acum, când s-a perimat și nu mai pot beneficia de el, se plâng — sau se victimizează exagerat.

Revenind la albi care se plâng că sunt delicați ca niște fulgi de zăpadă, trebuie să spun că n-am mai văzut nicăieri o asemenea cultură a jelaniei. Ar putea să se facă bocitoare. Văicăreală, văicăreală și iar văicăreală! O reacție emoțională care te uluiește! Și cred că trebuie să spunem lucrurilor pe nume.

RUDYARD GRIFFITHS: Ei bine, ai spus lucrurilor pe nume.

MICHAEL ERIC DYSON: Mulțumesc, Rudyard.

RUDYARD GRIFFITHS: Michael, mulțumesc că ai venit la Toronto. Va fi o plăcere să moderez dezbaterile din seara asta.

MICHAEL ERIC DYSON: Aștept cu nerăbdare, frate!

¹ Sarah „Sally” Hemings (1773-1835): sclavă mulătră cu care președintele Thomas Jefferson a avut o relație de lungă durată și cu care se presupune că ar fi avut cinci copii. (N.r.)

Michelle Goldberg

În dialog cu Rudyard Griffiths

RUDYARD GRIFFITHS: Suntem aici cu Michelle Goldberg, editorialistă la *New York Times*, o autoare premiată și comentatoare la MSNBC¹ și la alte posturi TV. În seara asta, ea o să vorbească în favoarea corectitudinii politice. E minunat să te avem în Toronto, Michelle.

MICHELLE GOLDBERG: Și eu mă bucur să fiu aici.

RUDYARD GRIFFITHS: Spune-ne care e primul tău argument.

MICHELLE GOLDBERG: În regulă. Când mi-ai propus pentru prima oară această dezbatere — și o să spun asta pe scenă —, m-am blocat puțin, pentru că sunt multe lucruri încadrate în categoria corectitudinii politice pe care eu nu le consider a fi o formă de progres. Și am fost cu adevărat critică în editorialele mele cu privire la unele excese ale culturii justiției sociale în campusurile universitare.

¹ MSNBC: post de știri american. (N.r.)